

Posamezna

Naročilna lista: ... 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izen Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse- rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije.

I. n. Zgodovinsko društvo, Maribor
Politični svet

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

1. števil.

Maribor, dne 2. januarja 1925.

Letnik XVII.

Volilne laži žerjavovcev in radikalov.

1. »Prejšnja vlada je oškodovala penzioniste«, se dere »Jutro«, dočim je vsakemu znano, da je poboljšala stanje penzionistov v kolikor je bilo mogoče na podlagi proračuna. Pri razpravi o proračunu so ravno klerikalni poslanci povdarjali, da je predlagan kredit nezadosten, a govorili so gluhim ušesom. Žerjavovci in radikalci so glasovali za proračun, ki vsebuje težke krivice za penzioniste. Ko se je za posamezne penzioniste določevalo povišanje, so to vršili po večini uradniki, pristaši Žerjava in radikalov, kateri niso bili toliko iskreni, da bi v fin. odboru izjavili, da po uredbi, katero so listi uradniki sestavili, dobe nekateri penzionisti manj, temveč se je splošno povdarjalo, da se z novo uredbo poboljša stanje vseh penzionistov. Četudi ni v Beogradu nobenega »klerikalca« med uradništvom fin. ministrstva, so sedaj vsega klerikalci krivi, a organizacija penzionistov molči in — pusti blatiti slovenske poslance.

2. Klerikalci so nasprotniki kulturnih zavodov; nočejo nič storiti za gledališče v Mariboru, so trdili vsi liberalni časopisi, a sedaj ko tekem 2 mesecev tudi Pribečević nič ne da, pa molče. Pri proračunu so se gg. referent dr. Lokar in slovenski člani finančnega odbora na vse načine trudili, da dosežejo povišanje subvencije za mariborsko gledališče, a Velesrb, radikalni finančni minister dr. Stojadinović je zavzemal proti Sloveniji naravnost sovražno stališče. Tega ni nikdar povedal noben liberalci, »velekunštna« liberalna inteligenca bo po večini zopet volila z Žerjavom združene radikale. — Nobene doslednosti, nobenega slovenskega ponosa nima radikalno-žerjavsko navdahnjena inteligenca, edino zna brez povoda psovati pristaše SLS in otežkočevati delo za napredek Slovenstva.

3. Skrb za državo in »narodno« edinstvo (pravilno Velesrbstvo) baje zahteva zvezo Žerjavovcev z radikalnimi korupcionisti. G. dr. Žerjav seveda ne sme povedati, da je bil obstoj »Jutra« in vseh demokratskih listov, liberalnih agromerkskih bank, obstoj »Jutro-ve« stranke v nevarnosti, ako ne pride Agromerker do vlade. Žerjavovci so zavrgli demokratična načela, so se zvezali z Velesrbi, zatajili Jugoslovanstvo in dosegli, da je Pašić odprl državno blagajno in naklonil milijone za Jutrovsko agitacijo.

Slovenski oškodovanci po toči, liberalne posojilnice bivše članice Verbanda, ne dobe ničesar, četudi so ti preklicani klerikalci izsilili javno izjavo vlade v parlamentu, da bo dala tem nesrečnim posojilnicam podporo, za liberalno politiko je dovolj, da bodo mastno plačani agromerkski agitatorji, ki bodo na vse načine poskušali slovensko ljudstvo pridobiti za škodljivi centralizem. Pričakujemo stvarnih poročil o teh vprašanjih od kandidatov Pivko, Podlesnik, Drogenik in Lesničar.

Politične beležke.

Kaj je z objavo obznane? Dobrih osem dni pred božičnimi prazniki je sklenila vlada, da se bo takoj uporabil zakon o zaščiti države proti HRSS. Kavno ob istem času, ko je vlada grozila s tem korakom, je bila štilizirana obznana na osnovi zakona o zaščiti države. Rokopis je bil izročjen notranjemu ministru Maksimoviču, da bi ga drugi dan izročil državni tiskarni. Isti večer, ko je prejel Maksimovič rokopis, je obvestil politične oblasti in še predvsem velike župane o sklepu vlade in naročil, da naj začnejo takoj z izvajanjem zakona o zaščiti države. Vse to je pa bilo ustavljeno na telefonsko vest dr. Šurmina iz Zagreba, ki je poslal Pašiću. Po zatrdilu dr. Šurmina ni nikakor potrebno proti HRSS nastopiti z obznano, ker se bodo Radičevci itak sami razdvojili in razcepili. Radi te telefonske vesti je še isti večer pozval Pašić k sebi Maksimoviča in mu naročil, naj ne da že gotove obznane v tisk. Maksimovič je zapustil ob 9. uri Pašića in izjavil na povratku novinarjem, da obznana ne bo objavljena. Z objavo obznane proti HRSS se čina še danes in vladni mogotci čakajo in gledajo, kako se bo HRSS razbila sama. Sedaj je obznana še profanirana in bi tudi v slučaju objave ne imela učinka. Ravno radi obznane se najbolj lasajo med seboj policajdemokratije in radikali.

Vladna blamaža z obznano. Pri radikalih se je začela velika nevolja radi Pribečevića. Radikali ga napadajo, očitajo mu popolno pogrešeno politiko. Radikali sami priznavajo, da si je nepravilna vlada z obznano grdo blamažo in si je ravno s tem veliko škodovala v notranjosti države, in prav posebno še pa v inozemstvu. Pribečević se dobro zaveda te radikalne fronte proti sebi in je sam izjavil, da noče biti več črni cigan, ki bi vlekel kolesa za radikale.

Politični položaj v južni Srbiji. Po vseh volilnih okrožjih južne Srbije je sklenjen sporazum za te volitve in sicer med neodvisnimi radikali, Davidovičevimi de-

mokrati in med džemijetom. Ponekod bodo nastopile vse tri stranke s skupno listo, po drugod bodo pa sodelovali neodvisni radikali z džemijetom. Posebnih list džemijeta sploh ne bo. V skopljskem okrožju nastopijo demokraci z lastno listo, ker upajo, da je ta taktika najboljša, džemijetovci bodo šli v volilni boj z listo, koje nosilec je Nastas Petrovič. V bitoljskem okrožju so se združili neodvisni radikali ter džemijet in je nosilec liste dr. Momčilo Ivanič. V kumanovskem okrožju je nosilec liste Nikolič, v zvečansko-raškem Ferhad beg Draga, v ohridskem Ilija Šumenkovič. V Sandžaku je sklenjen sporazum med džemijetom in Jugoslovansko-muslimansko organizacijo v Bosni. V kosovskem okrožju še ni sklenjen sporazum, a bo gotovo nosilec skupne liste dr. Ivan Ribar.

Razdvojenost radikalov v Bosni. Kakor pri nas, ne vlada tudi v Bosni med tamošnjimi radikali sloga glede nastopa kandidatov pri volitvah. V Banji Luki se stari radikali ne morejo zediniti s korupcionistično kliko, ki komandira iz Beograda. Zato izstopajo iz stranke ter nastopajo s posebno listo, katere nosilec je dr. Toša Lazarevič. Enako so v travniškem okrožju vloženi dve radikalni listi. V Tuzli so tamošnji radikali nezadovoljni, ker je za nosilca liste v Tuzli izbran pop, poleg njega pa sta še srezka načelnika dva popa in namestnika sta tudi popa. Ker je pet pravoslavnih popov na eni listi, jo imenujejo »popovski list«. S to listo so nezadovoljni še osobito samostalni demokrati, ker ni hotel Pašić nobenega kandidatnega mesta prepustiti njim.

Zakaj je Savčić prestopil k Pribečeviću? Mnogo so samostojni demokratje pisali o važnosti prestopa Miloša Savčića v njihov klub. Govorilo se je o razcepu Davidovičeve stranke in še druge gorostasnosti, končno se je pa izkazalo, da je Savčić prestopil samo iz koristnosti. Savčić je bil sezidal nasproti dvoru lepo palačo, katero mu je sedaj po prestopu odkupila država za 28 milijonov dinarjev, dasi ni vredna niti polovico te svote. Savčiću se je njegovo izdajstvo obilo izplačalo.

Kandidature Davidovičevcev na Hrvatskem. Pristaši Davidoviča se na Hrvatskem živahno gibljejo ter so že po vseh okrajih postavili svoje kandidate. V Zagrebu je vložena Davidovičeva lista kot prva ter bo tudi prva skrinjica njena. Nosilec liste je advokat dr. Živko Petrič, okrajna kandidata pa sta profesor tehnike Edo Schön in novinar Jovan Benjanin. V županiji modruško-riječki je nosilec liste dr. Tomislav Tomljenović, med okrajnimi kandidati pa sta med drugimi dr. Ante Agatanović in poslanec Slavko Dukanec. Samostojni demokratje se zelo bojijo nastopa Davidovičevih pristašev ter skušajo z različnimi nasilji preprečiti agitiranje med ljudstvom. V osiješki županiji so orožniki preprečili shode okrajnih kandidatov. Nekega kandidata, ki je iz Bosne, so dali izgnati v njegovo občino, poprej pa so ga še pošteno premlatili.

Uskoki iz Radičeve stranke. Na uskoke iz Radičeve stranke stavlja režimovci velike nade, ki pa ne morejo imeti nobenih izgledov za uresničenje in uspeh. Proti vsem uskokom ima Radič baš sedaj najboljše argumente. Že to, da so se nekateri poslanci spuntali radi denarja — dnevnice, je dovolj, da se jih pred narodom lahko okrivijo kot sebičneže, sedaj, ko je napovedana že obznana, izgledajo pa vsi uskoki povrh še kot bojazljivci.

Po svetu.

Finančna konferenca nasledstvenih držav. Dunajski listi poročajo, da bo reparacijska komisija koncem meseca januarja sklicala konferenco nasledstvenih držav na Dunaj, ki se bo bavila z zadevo s starimi avstrijskimi, dozdaj ne zajamčenimi državnimi dolgovi in se sedanji izidi žigosanja v nacionalnih državah. Predvsem pa se bodo sklenile odredbe, ki bodo pospešila postopanje za končni obračun, da se končnoveljavno ugotovi višina jamstva vsake posamezne narodnostne države za rente, ki obstojajo v starem inozemstvu.

Nova trozveza na Vzhodu. Angleški listi javljajo iz Pekinga, da bo Japonska v najkrajšem času priznala sovjetsko Rusijo. Po priznanju se bo sklenila med Rusijo, Japonsko in Kitajsko zveza. Ta zveza bi imela namen, izvrševati skupno kontrolo nad vplivom tujih držav na Kitajskem in sploh na Daljnem vzhodu. Angleški listi povdarjajo, da bi ta zveza značila za evropske države, ki so zainteresirane na Kitajskem in zlasti še za Ameriko, veliko nevarnost.

Volitve v Turčiji. Mnogo se je pisalo, da se je v Turčiji osnovala posebna republikanska stranka proti Kemal paši. Kemal paši se je očitalo, da je premalo demokratičen. To očitanje pa najbrž ni bilo opravičeno in ko so se sedaj izvedle volitve, je dobil Kemal paša velikansko večino.

Francosko premoženje v Rusiji. Zastopnik sovjetske Rusije v Parizu Krasin je izjavil pariškim časnikarjem, da sovjetska vlada principijelno ne more priznati državnih dolgov bivše caristične ruske vlade, a principijelno stali-

šče ne izključuje možnosti, da ne bi sedanja ruska vlada priznala posameznih delov starega dolga, da na ta način olajša buržuaznim državam sodelovanje s sovjetsko vlado.

Iz Slovenije.

Prva žrtev dr. Žerjavovih cenzorskih metod je postal zadnji »Gospodar«. Cenzor je zaplenil celo naklado zaradi notice, ki je slikala Žerjavovo klečeplazenje pred Pašićem in Beogradom, o čemur smo bogzna kolikokrat že pisali. Tokrat je zapadel »Gospodar« cenzuri po naročilu iz Ljubljane in Beograda. Odslej bo morda cenzura večkrat zadel »Stražo« in »Gospodarja« in morajo biti naročniki naših listov na to dejstvo pripravljeni. Hvala Bogu, da bo ta doba Žerjavove cenzure trpela le samo en dober mesec. Po volitvah pa bo zopet drugače.

Volilno gibanje na Štajerskem. Se bolj bi se dalo reči: kandidatno gibanje, ker je kandidatov kakor muh. Radi kandidatur tudi ni prišlo do sporazuma med socialisti in oficijelno Socialistično stranko Jugoslavije in Bernotovo skupino. Bernotove krajevne organizacije — kolikor se da o njih sploh govoriti — so predlagale skupni nastop, Bernot se pa za vse te predloge ni brigal in je v nedeljo konferenci obeh frakcij v Celju diktiral svoje kandidate: če jih sprejmete, gremo skupaj, če ne pa — narazen. Oficijelni socialisti bodo na Štajerskem kandidirali kot nosilci liste ljubljanskega advokata dr. Koruna, Bernotovi pa učitelja Medendorferja iz Prevalj. Svojo listo postavijo tudi komunisti, odnosno neodvisna delavska stranka. Radikali nastopijo samostojno in nosilec liste bo advokat dr. Ravnik. Žerjavovci so kar čez noč napravili nekaj »radikalov« in sedaj bodo lagali, da so tudi radikali na Pivkovi listi »narodnega bloka«. Narodni socialisti in pristaši Davidoviča nastopijo z listo, katere nosilec bo znani ideolog srb. demokracije dr. Božo Markovič. Poleg invalidov in vpokojencev hočejo samostojno nastopiti tudi nekateri agrarni reformisti in tako bo list več kot zadnjič.

Iz dr. Pivkovega delovanja v korist Italiji. Koj po izbruhu svetovne vojne je bil dr. Pivko poslan v južno Dalmacijo in nekoliko pozneje v Hercegovino proti Črnogorcem. Pri neki priliki je dr. Pivko s svojim odredkom potolkel in razgnal večjo črnogorsko patroljo. Radi junaštva v boju s Črnogorci ga je odlikoval avstrijski cesar Franjo Josip z vojaškim zaslužnim križcem. Dokler je stal Pivko v bojih ter praskah s Srbi in Črnogorci, je bil vedno junaško in preko prezira smrti navdušen Avstrijec. Šele tedaj, ko so poslali Pivka v boj z Italijani, je začel misliti in delati na to, kako bi zrušil Avstrijo in podprl Italijo ter jej pomagal do zmage nad Avstrijo. V poletju 1915 je poiskoval dr. Pivko prvič z izdajstvom v prid Italijanom in to pri Tolminu. Italijani so nameravali tedaj prebiti avstrijsko fronto v smeri preko Idrije — Krn in prodreti na Gorenjsko ter se polastiti Ljubljane. Ker so začeli o Pivku sumiti, da se ukvarja z izdajstvenimi naklepi, so poslali njega in njegov bataljon na Tirolsko. V spomladni leta 1916 je osvojil dr. Pivko Monte Sief in radi tega junaštva mu je podelil avstrijski cesar red železne krone. V dolomitskih postojankah, kot vitez železne krone je začel Pivko kot nadporočnik Paolini Italijane obveščati o avstrijskih vojnih načrtih potom ruskih ujetnikov. V zimi leta 1916 so poslali Pivka na Suganafronto. Na tej bojni črti je stopil Pivko v stik z Italijani po četovodji Mlejniku. Italijanom je izdal načrte o avstrijski fronti, njeni moči in kje da so avstrijske artilerijske postojanke. Po tem izdajstvu je prišel k njemu v avstrijske postojanke italijanski generalštabni stotnik Finci. Finci je bil pri Pivku večkrat gost. Septembra 1917 je bil Pivko od Italijanov in njihovih obljub tolikanj omehčan, da je obljubil, da jim bo izdal ter predal takozvano Carzana črto. Da bi mu bili njegovi Bosnjaki in vojaki nemške narodnosti pri izdajstvu tembolj gotovo udani, so Italijani vtihotapili mostu v jed opij. Opij bi naj mostu omamil. Prišlo je res do predaje Carzana črte, a cela nakana se je Pivku temeljito ponesrečila iz dveh vzrokov: Italijani niso Pivku prav zaupali, in drugič ravno radi nezaupanja so prišli Italijani v avstrijske postojanke cele tri ure prepozno. Nato so bili od Avstrijcev deloma pobiti, deloma ujeti in Pivkovo izdajstvo je Italijanom koristilo toliko, da so obstreljevali avstrijske rezerve, sami pa so izgubili one oddelke, ki so bili vdrli v postojanke Pivkovega mostva. V ujetništvu je precej časa hodil g. Pivko osamljen. Italijani so se pač tudi držali izreka, da je izdajstvo dobrodošlo, a izdajalec pa — ne! Precej časa je trpelo, predno se je dr. Pivko Italijanom toliko prikupil da so mu darovali popolno prostost in se je lahko prost ter udobno kretal. Avstrije ni dr. Pivko zmajal niti za las, Italijanom je toliko koristil, da jih je spravil ob one oddelke, ki so vdrli v Carzano v avstrijske postojanke in danes v — Jugoslaviji bi bil rad dr. Pivko največji Jugoslovan in je celo nosilec liste dr. Žerjavovega — narodnega bloka.

Škandal in korupcija. Tajništvo Pribičević-Zerjavove demokratske stranke razpošilja državnim nameščencem in drugim okrog po Štajerskem sledečo izjavo:

Podpisani v izjavljam, da sem pristaš narodnega edinstva in jugoslovanske državne misli, to je idej, pod katerimi nastopa Narodni blok.

Izjavljam, da hočem delovati z vsemi močmi za čim lepši volilni uspeh Narodnega bloka v mariborsko-celjskem volilnem okrožju, katere nosilec je g. profesor dr. Ljudevit Pivko, in se zavezujem prostovoljno s častno besedo, da bom glasoval za to listo.

. dne 1924.

Lastnoročni podpis:

Podpis poverjenika:

To izjavo mora potem naslovljenec, ko jo je podpisal, vrniti tajništvu SDS, nakar dobi potrdilo SDS, da se smatra brezpogojno kot pristaš Narodnega bloka in da je plačal pristopnino. Za te izjave mora namreč plačati vsak po 1, 5 in 10 D, in sicer plača 1 D, kdor je sprejel rdeči, 5 D, kdor je sprejel beli, in 10 D, kdor je sprejel zeleni formular, in sicer za volilni fond SDS. Blok korupcije se poslužuje te škandalozne agitacije radi tega, da bi državne nameščence ostrašil in prisilil k oddaji volilnih glasov za režimske kandidate. Pa tudi ta umaznost ne bo zalegla.

Predvolitveni glasovi od Sv. Jakoba v Slov. goricah. Na Štefanovo po rani maši je imel naš ljubljani Žebot pri nas shod. Prepričal se je lahko, da ga bodo tukaj volili vsi, ki ljubijo svojo slovensko zemljo. Bila je na shodu tudi trojica onih zaslepljenih mož, ki misli pri nas zopet upeljati Samostojno. Sploh je nemogoče razumeti, kako morejo pametni gospodarji ali mladeniči ogrevati se za samostojneže, ki so nas že enkrat ogoljufali. Če drugo nič, naj vsaj vsakdanji dogodki poučijo naše ljudi, da je edino Slovenska ljudska stranka zaščitnica naša. Saj vidimo, kaj delajo danes pri Sv. Lenu, kaj bodo začeli z nami šele tedaj, če bi dobili ob volitvah moč v svoje roke. Saj vidimo, da se za samostojneže in demokrate najbolj trudi pri nas učitelj Kramberger, torej človek, o katerem je v naši fari prepričan vsak, da ni večje propalice. Mi smo že lansko leto opozorili šolske oblasti na kvarni vpliv tega človeka, pa zastoj, danes stariši premišlujejo, če naj sploh pošljejo svoje otroke v njegov razred. Eni pravijo, da spada učitelj Kramberger v nekak špital za pijance, drugi, da v nek špital za gotove vrste bolezni, o katerih nikdo rad ne govori. Da tudi politična stranka, za katero se trudi ta človek, ni nič vredna, je menda vsakemu jasno dovolj. Čimbolj se bode torej ta človek, ki žalibog nosi naslov učitelj, trudil za kako stranko, tembolj nam je dokaz, da ravno tiste ne smemo voliti. Edino, kjer je še upati za naše ljudstvo pomoči in kjer so, kolikor je bilo mogoče, pomoči tudi našli, so poslanci Kmetke zveze ali Ljudske stranke, zato gremo vsi za njo v boj in upamo, da bodo do volitev spoznali tudi oni, ki se ogrevajo za Samostojno ali za smešne republikance, ali za škodljivec Radiča.

Blagoslovitev novega g. opata v Celju. V nedeljo, 28. decembra, je škof dr. Andrej Karlin slovesno inštaliral v mestni župni cerkvi novega g. župnika Petra Juraka in ga ob asistenci mariborskega stolnega dekana g. dr. Ivana Tomaziča in konjiškega arhidijakona g. Fr. Hrstelja blagoslovil za celjskega opata. Redki slovesnosti je prisostvovalo 32 duhovnikov, med njimi g. opat trapistov iz Rajhenburga, ravnatelj bogoslovja g. kanonik Janežič, kapucinski g. provincial, superior lazarištev, vsa dekanstva duhovščina itd. Pobožnega in radovednega ljudstva je bilo pa na tisoče, ki je z veliko vztrajnostjo občudovalo lepe obrede, s katerimi je podelil škof opatu mitro, pastore in prstan in različna opatovska oblačila. Ob veliki asistenci je opravil nato novi g. opat svojo prvo pontifikalno daritev, ki je napravila na vse navzoče globok vtis, deloma vsled dostojanstvenega in veličastnega nastopa novega g. opata, deloma vsled lepega petja, ki ga je spretno podpiral orkester. Pridigo je imel g. škof sam, ki je poudarjal posebno pomen oznanjevanja božje besede. V dolgi procesiji se je podal po dovršenih cerkvenih obredih novi g. opat, obdan od duhovnih sobratov, Orlov, Marijine družbe in nepregledne množice zvestih faranov v opatijo, ki je po prizadevanju podjetnega novega g. opata vsa prenovljena in osnažena. V opatiji je sprejel g. opat častitke svojih najboljših prijateljev. Brzojavno mu je med mnogimi drugimi častital tudi g. poslanec dr. Anton Korošec. Celjska župnija je dobila v novem opatu vnetega dušnega pastirja in odločnega narodnjaka. Popravljen opatijski cerkev v Celju, novi zvonovi, cvetoča Marijina družba, visoko število vsakdanjih obhajancev pričajo o požrtvovalnem delovanju g. opata Petra Juraka za lepoto hiše božje in za blagor neumrjočih duš. Svojega narodnega prepričanja ni zatajil g. opat tudi v vojni ne, ko je s svojim taktičnim pa odločnim nastopom rešil mnogo slovenskih vojnih kuratov iz ječe in celo smrti. Ravno vsled narodnosti in obzirnega nastopa uživa g. opat velik ugled celo pri svojih načelnih nasprotnikih. Celjska opatija je po svoji zgodovini zelo zanimiva in častitljiva. Že pred prihodom Slovencev je bil v Celju sedež škofije, ki so jo hoteli še v 9. in 10. stoletju zopet obnoviti. Pa oglejski patriarhi so se temu upirali. Pač pa je bil pozneje večkrat in od leta 1715 stalno v Celju sedež arhidijakonata, ki je bil zelo obsežen. Obsegal je med drugimi tudi nadžupnije Konjice, Hoče, Vuzenico, Šmartno pri Slovenjgradcu, Laško itd. Leta 1787 so bile škofije na novo na zunaj in na znotraj urejene in vsled tega je prenehal celjski arhidijakonata Petra Antona Segher v. Weissenhaus. Dne 18. decembra 1761 je na prošnjo celjskega arhidijakona dr. Jožef Sumpichlerja dovolil Rim, da se prenese opatija od Šmartnega pri Slovenjgradcu k župni cerkvi v Celje.

ČAJNA ROČKA „popolni“

**ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI**

Celjski opatje so bili vedno visoko izobraženi duhovniki, ki jih je Cerkev odlikovala z najvišjimi častmi.

Nesreča na postaji Sava. Včeraj je skočil s tira na postaji Sava na progi Maribor—Ljubljana tovorni vlak. Promet je bil radi tega nekaj časa ustavljen ter so ljubljanski vlaki imeli velike zamude.

12%.

Ta napis je že marsikateremu zmešal glavo. Ljudje dvigajo svoje vloge pri domačih hranilnicah in jih nosijo v banke, češ: Tam dobim 12 odstot. obresti. Tudi jaz sem videl v neki banki podoben napis! toda ko sem pogledal natančneje, sem čital: Za hranilne vloge do 12 odstot. obresti. Glej, glej, to pa je nekaj drugega; ne dobi torej vsak 12 odstot., ampak samo nekateri, navadno taki, ki prinesejo zelo veliko vloge in jih vežejo za daljšo dobo. In v resnici si ne moremo raztolmačiti, kako bi banke, ki so do pred kratkim plačevale za navadne vloge samo 5 odstot., naenkrat poskočile na 12 odstot. obresti. In če kaka banka res ponuja 12 odstot., je treba še posebne previdnosti. Banka ne bo tako nespametna, da bi slepim in gluhiim vlagateljem na ves glas oznanjala razne neprijetne pogoje, ki jih stavi za višje obresti, na primer vezanje za daljši čas, navadna 5 odstotna obrestna mera, ako se vloga predčasno odpove itd. Priprosti ljudje tudi mislijo, da jim banka izvršuje nalaganje in obveščanje brezplačno, kakor domača posojilnica; resnica pa je da banka za vsak posel zaračuna gotovo takso. In tako se visoka številka 12 krči kakor jabolko v hudi suši, da ostane nazadnje samo suha lupina, to je, prav nizka obrestna številka. Nalagali bodo torej ljudje svoje denarje v banki prav lahko, a kako jih bodo zopet dvigali in s kakšnimi obrazi, s kakšnim razočaranjem, to bo pokazala prihodnost. Ne smemo pa tudi pozabiti, da je visoka obrestna mera za vloge vedno znamenje, da nekemu slabo prede; zato nastavi svoje limanice, da koga ujame v svoje zanjke in ga potem izkorišča. Poglejmo nazaj v dobo vojnih posojil. Čim slabše je bil položaj na bojišču, tem ugodnejše pogoje je nudila državna uprava za vojna posojila. In premnogi so se dali omamiti in zapeljati po visokih obrestih, da so dvignili svoje težko zaslužene prihranke pri domačih varnih posojilnicah in so jih stavili državi na razpolago — in danes nimajo ne glavnice in ne obresti. Ista žalostna igra se lahko še enkrat ponovi. — Vrhutega ne smemo pozabiti, da višje obresti na vloge zahtevajo tudi višje obrestovanje za posojila. Ne da se tajiti, da revni posojiljoemalec težko plačuje že 8 do 10 odstotkov obresti za svoj dolg, kaj še 14 do 15 odstot.? Tako bi povišana obrestna mera pri naših posojilnicah uničila male posestnike, v pogin tirala tudi večje posestnike, ker cena za živino in poljske pridelke od dneva do dneva pada. Pomislimo vse to, in ne dajmo se premotiti po raznih špekulantih. Vzajemna pomoč nas je dvignila — ne uničimo svojega soseda radi nekaj judeževih grošev.

II. književna tombola Jugoslovanske Matice. Ponovno opozarjamo, da je žrebanje II. književne tombole Jugoslovanske Matice prenešeno in se vrši nepreklicno dne 24. januarja 1925. Tega dne se namreč izžrebata prvi dve številki in se izid žrebanja objavi v vseh dnevnikih v nedeljo, dne 25. januarja 1925. Nadalnje žrebanje se bo vršilo v presledkih enega tedna tako, da bodo izžrebane številke objavljene v nedeljskih časopisih. Tablice za ceno 3 D so na prodaj v vseh podružnicah Jugoslovanske Matice v Sloveniji in pri vseh šolskih vodstvih. Neprodane karte je vrniti pokrajinskemu odboru Jugoslovanske Matice do 20. januarja.

Dnevne novice.

NEZASLIŠAN NAPAD NA IMETJE KMEČKEGA LJUDSTVA.

Sedanja vlada je po razpustu Narodne skupščine izdala naredbo, katero se pred kratkem sprejele občine, da si mora vsak vojak-konjenik nabaviti jahal-

nega konja s celo konjsko in jahalno opremo. Gg. v Beogradu menda ne vedo, da stane jahalni konj s konjsko in jahalno opremo, kakor to zahteva vojna uprava, okrog 100.000 kron in so menda mnenja, da razpolaga kmetstvo z milijoni ter je vse srečno, da more žrtvovati stitoseče za nenasični militarizem. Živimo v času strašnega pomanjkanja denarja, centralistična gospodarska politika je uničila trgovino z lesom in živino, s tem odvzela kmetu edine dohodke, a sedaj ga hoče spraviti s posestvi, ker brez prodaje posestva ne bo mogel nakupiti dragih jahalnih konjev z upravo vred. Poslanec Vladimir Pušenjak je protestiral pri vojnem ministrstvu in velikemu županu proti tej nezaslišani naredbi in zahteval, da konje kupi vojna uprava, katero dobi letno okrog 10 milijard iz drž. proračuna, ali pa naj kmečke fante uvrsti med pešce.

Radikalno-demokratska vlada nam že sedaj pred volitvami deli take dobrote, kaj nas šele čaka, če bi zmagali radikalno-Zerjavovi korupcionisti. Občine pa naj odločno protestirajo v imenu kmečkega ljudstva, katero ni v stanu ugoditi zahtevam centralistov. Gg. Pivko, Podlesnik, Drogenik in drugi pa bodo kljub temu na vse pretege hvalili sedanjo vlado in se potegovali za nadaljni obstoj centralizma.

Denar za korupcijo. Finančni minister Stojadinović potuje te dni v Pariz in London, da najde večje posojilo. Posojilo bi znašalo 250 milijonov zlatih dinarjev in si lahko mislimo, kako se bo uporabljalo od strani PPZ režima.

Ministrski avtomobili. Pri nas je navada, da človek, ki postane minister, nenadoma pozabi hoditi in za vsako pot se mora posluževati avtomobila. »Demokracija« piše sedaj, da si vsi ministri nabavljajo dragocene nove avtomobile, dasiravno je v garaži ministrstva saobračaja na razpolago okrog 100 avtomobilov, ki so povsem v dobrem stanju. Minister dr. Zerjav si je nabavil avtomobil tipa »Minerva«, ki stane državo 310.000 din., minister Drinković za 300.000 din., za ministra Pribičevića je plačala država za avtomobil 313.000 din., a minister Srškič je kupil od Rade Pašiča avtomobil znamke »Kadilak« za 210 din., dasiravno stane isti avtomobil, dobavljen iz Pariza in popolnoma nov, samo 150.000 din. S temi avtomobili se vozijo ministri po agitacijah. Tako dr. Zerjava spremlja na potu v Slovenijo vedno tudi njegov avto, dasiravno ima v Ljubljani na razpolago tudi vladne avtomobile. Dr. Drinković je na agitaciji v Dalmaciji svoj avtomobil že polomil in država mu bo morala zopet kupovati novega.

Narodna banka agitiira za radikale. Sarajevski »Narod« je prinesel že več primerov, kako skuša Nar. banka pomagati režimovcem. Podpira jih na vse načine. Da bi pomogla do izvolitve kandidatu na listi Markoviča, advokatu iz Ljubuške dr. Jelaviču, je naklonila velik kredit tamnjeni skrahirani Kreditni banki, pri kateri se je pred par dnevi vršil ruhez in so v njenih blagajnah našli še samo 80 din.; zapleniti so morali potem blagajno, da so prišli do denarja. S kreditom je skrahirani banki zopet pomagano na noge in Jelavič ta slučaj pridno izrablja v svojo agitacijo. Enakih slučajev je v Bosni še več, v Srbiji bi jih pa bilo sploh nemogoče naštet. Tako se je sedaj Narodna banka, ki bi morala služiti samo interesom države, stavila na razpolago in eksploatacijo samo eni stranki.

Pašič je hotel prevariti celi svet, piše Radičev »Slob. dom.« Radičevo glasilo objavlja, da je razposlal Pašič po celi Evropi in celo v Ameriko brzojav, v katerem javlja celemu svetu, kako je sprejel v svojo vlado petorico najbolj izobraženih in najsposobnejših Hrvatov, kojim načeljuje zagrebški vseučilišni profesor dr. Šurmin. Radičev list dostavlja tej Pašičevi laži-brzojavki pripombo, da vseh teh pet Pašičevih vladnih Hrvatov nima med narodom za seboj toliko kroglic, kakor ima Radič pravih in temeljito izšolanih seljaških voditeljev.

Vsem rezervnim oficirjem. Ker si je pridobilo po zakonu o Ustrojstvu vojske in mornarice veliko število rezervnih oficirjev pravice za napredovanje po njihovih službenih letih, ministrstvo pa o njih nima potrebnih podatkov, ali so izpolnili za napredovanje predpisane pogoje, se opzarjajo vsi rezervni oficirji, kateri imajo pravico za napredovanje, oziroma, kateri so si pridobili že te pravice, pa niso napredovali, da se takoj obrnejo pismeno na komando svojega vojnega okruha.

Kako je sušaški krčmar nabiral Ličana. Na Sušaku je bil aretiran krčmar Milan Barač radi originalnega načina prevare. Govoril je namreč kmetu Malbašu, da kupuje neka banka na Reki ruske rublje po izredno visokih cenah. Pod pretvezo, da bo kupil za kmeta rublje, dobiček bodeta pa delila, je izvalil iz lahkovernega kmeta najprej 3000 din., kasneje pa še 10.000 din., katere si je moral revež kmet še posoditi, ker jih ni imel doma. Z denarjem je odšel Barač v Zagreb, kamor je pozval še Malbašo, češ, da bodeta kupila skupaj rublje od nekega ruskega generala. V Zagrebu je opazil, da ga hoče gostilničar prevariti. Prijavil je to policiji, ki je gostilničarja zaprla.

Orjunaški škandal v Slav. Požegi. Pretekli ponedeljek se je vršila pred sodiščem v Požegi razprava proti orjunašem — ubijalcem hrvatskega Sokola Reznitzerja. V Požegi je prišlo precej orjunaških obtožencev in prič, seveda vsi oboroženi. Zvečer so se orjunci spravili v družbi velikega župana v neko kavarno. Tje sta dospela tudi kandidata HRSS dr. Bagala in dr. Zanič, ki sta imela v mestu zaupniški sestanek. Komaj so ju orjunci zagledali, že so pričeli izzivati in galamiti. Kmalu so postali tako nasilni, da so hoteli dejanski napasti oba kandidata ter ju pretepsti. Napadena so rešili navzoči Hrvati, ki so se vrgli na nasilneže ter jih pognali iz dvorane. Konec pretepa je napravila policija, ki je po nalogu velikega župana takoj aretirala same Hrvate kot krivce, dasi so pravi krivci orjunaši.

Novo čudo moderne tehnike bo most, katerega misli država zgraditi med Beogradom in Pančevom preko

Donave. Ta most bo največji v Evropi ter znamenitejši kot oni preko Donave pri Černi Vodi v Rumuniji. V ministrstvu saobračaja je že izdelan podroben načrt novega mosta. Preko njega se bo vršil železniški, tramvajski in vozovni promet; tudi za pešce bo posebna pot. Imel bo dve nadstropji. V prvem bo dvotirna železniška proga, v drugem pa dvotirna tramvajska proga, na obeh straneh pa bodo asfaltirane ceste za vozove in na robovih mosta steze za pešce. Most bo dolg 960 metrov, pri Pančevu pa se bo podaljšal po suhem še za pol kilometra. Nad najvišjo vodno gladino bo še vedno segal 12 metrov. Težina železne konstrukcije bo znašala 185 tisoč ton, skupna težina mosta pa bo znašala 33 tisoč ton ali 33 milijonov kilogramov. Stroški so preračunjeni na 600 milijonov dinarjev. Te svote ne bo mogoče enkrat staviti v proračun ampak tekom par let v manjših obrokih. Graditev mostu se bo radi tega zavlekla za več let.

Stanovanjski spor ali sporazum.

I.

Zadnji dogodki, ki jih je izzvalo najpreje društvo hišnih posestnikov z objavo povišanja najemnine za 100 odstotkov in na to tudi društvo najemnikov, ki je to zahtevo odločno odklonilo, nas vse skupaj resno opominjajo, da na dosednji način ne bomo nikdar rešili tega važnega socialnega in danes še posebno tudi gospodarskega vprašanja. Gospodarji gredo svojo pot, najemniki zopet svojo in na tej svoji poti, kakor smo na zadnjem burnem zborovanju videli in slišali, najodločneje odklanjajo vsako možnost, da bi se obe si nasprotni stranki s popustljivostjo na eni in drugi strani znašli na srednji poti medsebojnega sporazuma.

V praktičnem življenju je seveda nekoliko drugače na eni kot drugi strani. In to deloma, hvala Bogu, ker sicer bi bilo še slabše, kakor je. Na eni kot drugi strani se najdejo trezno misleči, ki se ne ozirajoč na večinoma pretrane sklepe v enem kot drugem društvu vendarle raje sporazumejo, kakor da bi si v medsebojnem sovraštvu kratili življenje in se spuščali v dolge, negotove pravdarije.

Zakaj smo rekli, da je tu pot sporazuma le deloma pravilna. Najboljši odgovor nam nudi resničen vzgled. Ko je leta 1923 dosedanji takozvani stanovanjski zakon stopil v veljavo, so državni nameščenci ter sploh najemniki ravno ob tem času v Narodni dom sklicali prostestni shod na katerem so sklenili znano resolucijo, ki prepoveduje vsem najemnikom, v prvi vrsti pa državnim nastavljenecem plačati povišanje najemnine, predno ne dobe v ta namen povišanih mesečnih dohodkov. No in kaj se je zgodilo? V društvu stanovanjskih najemnikov organizirani najemniki, revnejši so se te resolucije vestno držali, nakopali so si s tem spore in sovraštvo z gospodarji, toda gospodje na čelu društva so se takoj drugo jutro po svoji resoluciji na tihoma sporazumeli z gospodarji. Sicer tega niso storili osebno, poslali pa so za sklep tega premirja — svoje žene. Kaj je iz tega sledilo, si lahko vsakdo sam izračuna. (Ta vzgled bomo pozneje še rabili, ohranite ga dobro v spominu.)

Kakor je že prvi dan novega leta pokazal, se ista igra s prezaupljivo ljudsko paro odigrava tudi sedaj, ko pravzaprav nimamo več pravilne zakonite zaščite najemnikov. Pa s tem hočemo še počakati, da vidimo še več vzgledov na račun zadnjega zborovanja najemnikov.

Važnejše za nas je preiskava bistva tega vprašanja. In bistvo tega vprašanja je, da hoče biti lastnik hiše v resnici gospodar svoje lastnine, da hoče ž njo prosto razpolagati. In sicer, da mu je svobodno, ali ima koga v najem v svoji hiši ali sploh noče nikogar, ker hoče biti sam ali pa če že hoče imeti najemnika, da si ga izbere po svoji volji in da si tudi glede najemnine pridržijo svobodo dogovora z najemnikom. Tako je bilo pred vojno in tako je tudi naravno. Kaj je ta naravni zakon pretrgalo in ali so danes še vedno merodajni vzroki višje sile, ki so gospodarja prisilili se vkloniti zakoniti zaščiti od oblasti mu v hišo vsiljenega najemnika, o teh vprašanjih govorimo pozneje.

Za danes stavimo na naslov najemnikov drugo, tudi bistveno vprašanje: Na katero pravico opirate vi svojo trdovratno zahtevo bivanja v tuji hiši proti volji gospodarja? In pa: Ali je vam všeč, ko vam oblast vsili v vaše stanovanje podnajemnika, posebno, če hoče on gospodariti v vašem stanovanju?

Treba bo razrešiti važna vprašanja: ali imamo sploh kakšno merodajno podlago za pravilnost visokosti današnje najemnine in v zvezi s tem, v koliko je ista v nekaterih slučajih že preplačana, v drugih premalo plačana; kdo podražuje najemnino in v katere svrhe se porabi najemniško davčno breme; zakaj se stanovanja ne porazdele primerno dohodkom in potrebam najemnikov; ali naj trpi država, oziroma delodajalec ali gospodar odvišek pravične najemnine, ako je najemnik s svojimi dohodki resnične ne more; ali se misli na usodo stanovanjskih hiš, ako bi se večini najemnikov posrečilo enkrat vendarle priti pod svojo streho, ali kdor resno razmišlja, da mora svojevoljno podraževanje stanovanj neizogibno izzvati tudi splošno podraževanje življenja in to z ozirom na današnjo valuto, pomanjkanje gotovine ter na splošno gospodarsko krizo; katere najemnike treba brez pardona tukaj izključiti od vsake zaščite?

Iz Maribora.

Umrl je gospod Anton Pinter, bivši železniški čuvaj, ki je po svoji upokojitvi mnogo let zvesto in marljivo opravljal službo cerkovnika pri Sv. Magdaleni in kot odbornik tamošnje Vincencijeve družbe nabiral darove za župnijske uboge. Dosegel je visoko starost 82 let. R. i. p. — Pogreb bo v soboto ob pol 4. uri iz hiše žalosti Tržaška cesta 39 na magdalensko pokopališče v Po-brežju.

Tatinska družba na delu. Predvečerov pred večjimi prazniki ne uporabljajo samo uzmoviči po deželi v svoje nepoštenne svrhe, ampak tudi po mestih so ob takih prilikah kar cele tatinske družbe na delu. Na Silvestrov večer so si zbrali prefrigani tatovi takozvani »Martinzhof« na Aleksandrovi cesti. V noči so vdrli na podstrežje, kjer so sušile razne stranke perilo in imele shranjene preproge in drugo obleko. Sodnemu svetniku dr. Schaubachu so tatovi ukradli vse perilo, katerega je imela njegova gospa razobešenega na podstrežju. Košanovi rodbini so pokradli dragocene perzijske preproge in nato izginili neznano kam. V »Martinzhofu« ni kradel samo tat, ampak je bila kar cela, dobro organizirana družba na delu. Policijo bo stalo veliko truda, predno bo to bando izsledila ter izročila roki pravice.

Zgodaj je začel. Po Mariboru se klati okrog komaj 11-letni fantič Munda. Posebno rad se smuka okrog blagajn po raznih zabaviščih. Večkrat so že izginile iz blagajn precejšnje denane svote, tatvine je bil osumljen ta fantalin, prijeli so ga, a doslej še niso dobili pri njem niti ene ukradene pare. Mladi uzmovič zna skriti trenutno vkradene reči na tako zviti način, da ga še doslej policija ni mogla zalotiti, kako da opravlja ta skrivalni posel na tako mojstrsko pretkan način. Na Silvestrov večer je priredilo akademsko društvo »Panonija« v dvorani Zadrugne gospodarske banke plesno zabavo in seveda pobiralo vstopnino. V dvorano se je priklatil tudi fantalin Munda, izginila je listnica s stotaki. Takoj je bil osumljen ta fantek. Prijeli so ga, preiskali, a zopet niso nič našli pri njem. Fant je zelo drznega obnašanja in ima kar celo kopico izgovorov pri roki, kakor kak star tat. Pred tem fantom svarimo plesne dvorane in druge prireditvene prostore, kjer se pobira vstopnina.

Zahvala. Odbor katoliške omladine se vsem iskreno zahvali, ki so količkaj pripomogli, da se je mogla Božičnica na Štefanovo tako krasno obnesti. Posebno si še šteje odbor v prijetno dolžnost, da se še posebej zahvali vsem velespoštovanim gospod in gospodom, ki so tako nenavadno okrasili božično drevo ter društvene obdarili s tako lepimi darovi. Bog plačaj vsem! — Ob enem javlja odbor vsemu občinstvu, da priredi društvo 6. januarja ob 5. uri zvečer ob priliki otvoritve lastnega odra v novi društveni dvorani v Splavarski ulici slavnostno prireditev z najrazličnejšim sporedom. K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Krščanska ženska zveza v Mariboru vabi vse svoje članice in podpornike naše organizacije na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 11. januarja t. l. ob 5. uri popoldne v kazini na Slomškovem trgu. Za vse članice je udeležba obvezna.

Predavanje o stanovanjskem vprašanju. Tajnik kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«, novinar Pirc nadaljuje v nedeljo, dne 4. januarja ob 10. uri popoldne v mestnem kinu predavanje o stanovanjskem vprašanju. To pot pridejo na vrsto: 1. pojasnilo o podaljšanju stanovanjskega zakona; občina in stanovanjsko vprašanje; politične stranke in stanovanjsko vprašanje; samopomoč v zadrugištvu; debata.

Letni občni zbor Kat. izobraž. društva v Krčevini ima 4. januarja — to je prvo nedeljo, ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih g. Požavko občni zbor, h kateremu se vsi člani in članice najljubše vabijo.

Lajtersberg-Krčevina. Božičnica, zahvala. Dne 23. decembra se je vršila na tukašnji osnovni šoli v navzočnosti okrajnega šolskega nadzornika g. Ivana Tomažiča in mnogih prijateljev naše mladine lepa božična slavnost.

Nad 70 revnih otrok je bilo obdarovanih pod velikim bogato okrašenim božičnim drevesom z obleko, 300 otrok pa s slaščicami in pecivom. Šolsko upraviteljstvo si šteje v svojo dolžnost, da izreka tudi tem potom svojo zahvalo vsem, ki so pripomogli k tej človekoljubni prireditvi. Prav posebno pa se zahvaljuje za bogato podporo restavraterja na mariborskem glavnem kolodvoru, g. Fr. Sticklerju, L. mariborskemu lovskemu društvu, nadalje gospema Mariji Peklarjevi in Ivani Valentanovi za prostovoljno izdelovanje obleke ter g. Vinku Planincu za podarjeno pecivo. Lepa hvala pa tudi gospod in gospodom Vergles, Donko, Lenardič, Ferk, Pelcl in Valentan za ves njihov požrtvovalni trud.

Drž. borza dela v Mariboru. Od 21. do 31. decembra 1924 je bilo pri tej borzi dela 174 prostih mest prijavljenih, 216 oseb je iskalo dela, v 82 slučajih je posredovala borza uspešno in 4 osebe so odpotovale. Od 1. januarja do 31. decembra 1924 je pa bilo 7177 prostih mest prijavljenih, 10.247 oseb je iskalo dela, v 3407 slučajih se je posredovanje izvršilo ugodno in 1390 oseb je odpotovalo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, dne 31. decembra 1924, so kmetje pripeljali 10 vozov sena in 2 voza slame na trg ter so prodajali seno p 062.50 do 75, slamo pa po 65 din. za 100 kg.

Dr. Oetker-jey
prahza Pudding
dobi se povsod ali pa v tovarni
Jos. Reich v Mariboru.

Svetla glava

LISTEK.

Slovenske gorice.

Opis. — M. Ljubša.

(Dalje.)

V glavnem grebenu: Novi vrh 367 m, Colberg (Cobelberg) 403 m, Libor breg (tudi Srobotje, Lila, n. Lillachberg) 354 m, Velka (po stari obliki Weling, bi pravilneje bilo Belnik; glej gori: Weissenberg, ki je bržčas le ponemčurjen izraz naše Velke). V Velki je Jančičev kogel, 402 m, Gornja Velka 405 m; zadnji vrh se odlikuje s krasnim razgledom, enako kakor Sv. Ana v Slov. gor. Draženvrh je 354 m, Kremberg (ne Kriechenberg; prvotna oblika je pač bila: Grebene ali Grebeni) 358 m, Bačkova 309 m, visoka. Zatem še sledi Bačkova in konečno Zagajski vrh ter Trstenik 305 m.

Nasproti severnim izrastkom pa so postranski grebeni na jug v obče precej dolgi in več ali manj soravni, kakor potoki, ki jih ločijo. Ti so: Jelenčev vrh (Jelenče), Gačnik, prvotno en greben od Colberga do Vajgena, ko jih potok Gačnik razdvoji. Tretji vrh, ki se od skupnega grebena še loči, je Polički vrh. Vukovski vrh je med Jareninskim potokom in Polico, pozneje imenovano: Vučji potok (Orožen, Das Bistum und die Diözese Lavant, I 143, piše pri »Vukovski vrh«: Mogoče pravilneje Vugovski vrh (Goldamselberg), kakor se tudi navadno izgovarja. A ker je dokazano, da ime Willkom (kraj in potok) izvira iz slovenske besede v(ol)k, po navadnem izgovoru vuk, je Vukovski vrh pravilnejši, kakor Vugovski vrh). Od Srobotja na jug se obrne greben, ki takoj v Očrklovem vrhu doseže 410 m, najvišjo točko celih srednjih Slovenskih gor, in se nadaljuje v Hlapju, kateri se nad Sv. Jurjem v Slov. gor. razcepi v tri dele: Dolgi vrh (Dolgo, 340 m), Partinjski vrh in v Brdo (Navarda), zadnji konča kot Črni ali Lormanjski les pred Sv. Lenartom v Slov. gor. ob Pesnici. Od Velke se odcepi Gasterajski breg in poteče med Obovnico in Velko pod raznimi imeni, kakor Zavornik, Plođeršica, Jurjevski breg, Kremberg, Hlapje, Sladki vrh.

Draženvrh leži med Velko in Travnico, se zove pozneje tudi Žitanski vrh, Ledinek, Kremberk. Po Sumanu, ki je tukaj doma, se imnuje mali kos tega vrha Ljubljana ali Iblana, namreč če se gre od Kremberga čez Večinec, Veliko Crnetino, potem je Ljubljana, nadalje Kamensčak, Žrjavci, Porčič (Slov. Štajer I, 19), katerega konec je Gradišče, kjer stoji svetotrojiška cerkev (prestava »Burgstall«); potem se vrh zravna in konča s Spodnjimi Vrjanami med Pesnico in Drvanjo, 17 km daleč od svojega početka. Med Drvanjo in njenim pritokom Ročico je Ročički vrh, pozneje Froleh, ženjak in Obrat imenovan, in konča z Divjakovim bregom v Gornjih Vrjanah. Od Bačkove pride Benedički vrh po Trsteniškem ali Benedičkem potoku ločen od Štajngrove, ki se spne do 317 m in konča s Trkraljevskim hribom, 283 m, med Drvanjo in Trotkovskim potokom.

4. Spodnje Slovenske gorice.

Med Štajngrovo, oziroma Trstenikom in Ločkim vrhom je globok prelaz, po katerem so pred 50 leti merili železnico, ki pa še čaka do danes svoje izvršitve. Ne trebalo bi nobenega prekopa, ampak samo primeroma kratko zarezo. Tukaj se začnejo Spodnje Slovenske gorice, ki se razprostirajo do Ljutomerskih gor.

Glavni greben se oddalji od Ščavnice četudi ne celo na sredo med njo in Pesnico, in tako imajo postranski grebeni dovolj prostora za svoje oblikovanje, od katerih so južni večinoma precej razviti v postranske izrastke.

Srednji greben se takoj od začatka v Ločkem vrhu vzdigne do 299 m, doseže potem v Gomili 322 m in v Osečkem bregu 307 m. Dalje v jugovzhodni smeri gre čez Cenkovno (310 m), Cerkenjak (Sv. Anton v Slov. gor.,

Spominjajte se Dijaške večerje!

340 m), Peščeni vrh, Galušak (ali po Šumanu: Golovščak), Gibinščak (296 m), Senčak (298 m), Vinščak in Krajnšovščak, kjer preide v Ljutomerske gorice.

Južni razrastki so sledeči: Od Ločkega vrha se loči odcepek, ki gre na jug med Trotkovo in Osekom in konča v Stari gori (300 m). Malo pred Gomilo je precej kratki odcepek: Kozarski vrh. Od Osečkega brega (ki ima na zemljevidu nemško ime Tronkauberg) se ločita Mali in Veliki Osečki vrh, oba do 299 m visoka, in še zraven Vanetina.

Od Oseka proč se obrne proti jugu Brengovski vrh, od tega dalje Čagonski vrh pri Krembergu (338 m), kateri konča pri Sv. Andražu v Slov. gor. (293 m) med Pesnico in prvo Brnco, enako tudi Andrenski in Smolinski vrh med pritoki Brnce. Blizu Gibinščaka se odcepi Sakušak, 298 m, ki pa se dvigne do 302 m in se razširi med Brnco in Krko ter doseže v Aleluji pred Sv. Lovrencem celo 330 m.

Pri Senčaku (351 m) se loči od glavnega grebena stranska panoga, ki se med Krko, Pesnico in Savskim potokom razvije v slikovito in mnogorazvrščeno gričevje, katero bi imenovali najprimernejše s skupnim imenom: Polenshak. Kar za glavno višino — najvišjo v Spodnjih Slovenskih goricah, 351 m — se razvije več vrhov, katerih glavne delijo potoki Krka, druga Brnca, Breznica in Savski potok. Prvi je Oblaček, od njega se loči vzhodno Recenjak, tega desni razrastek Gabrnjak konča nad Mostavb Pesnici z Vodenjakom in Kukovo (340 m). Recenjak sam poteče čez Polenshak, kjer ga razdeli Breznica. Zapadmi ob Pesnici z Vodenjakom in Kukovo (340). Recenjak in v levi Strmec (284 m). Vzhodni del Recenjaka med Brnco, Pesnico in Breznico konča z Vrbanščekom (304 m) pred Veliko Nedeljo in je v sredini v Preradskem vrhu še 340 m visok. Vzhodna panoga za Polenshakom, Dolnji breg (299 m) konča s Cvetkovščakom (319 m) pri Sv. Lenartu nad Veliko Nedeljo med Breznico in Savskim potokom, oziroma njegovim Bratislavskim pritokom.

Ob začetku Oblačka ima še druga panoga svoj začetek, ki se deli v Zasadi (Neusatz) in Bridkošak (316 m) ob zgornjem Savskem potoku. Vsak še ima krajše stranske vrhove.

Med Savskim potokom in Lešnico se razprostirajo Tomaževske gorice (ali Vičanec?). Od glavnega grebena se ločijo z Rakovskim vrhom (285 m), pred Sv. Tomažem (297 m) je Stražna gora (306 m), konec pa šardinja. Ker je glavni vrh ob Lešnico porinjen, se stranske panoge obračajo proti jugozapadu, tako: Savski vrh, Gradišče, Malovina, Vičenice (Vičanec) so visoke 321 m.

(Dalje prihodnjč.)

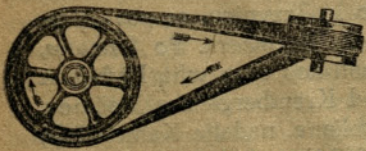
SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem poslovnim prijateljem in znancem
MARKO ROSNER,
Maribor.

Iščemo

za dve krožni peči (Ringofen) v Belovaru
opekarskega mojstra
z dolgoletno uspešno prakso in dobrimi spričevali, ki je sposoben, prevzeti večje delo v akord.
Pismene ponudbe s spričevali se naj pošljejo na naslov:
JULIO LAUŠ I DRUG D. D., BJELOVAR

Prvovrsne gonilne jermene

„Knoch“-fabrikat
v vseh velikostih

ima vedno v zalogi
HENRIK EGGER,
jermenar in sedlar.

Gosposka ulica 13 MARIBOR Gosposka ulica 13.

Inteligentn učenec z najmanj 3 razredi srednjih šol se takoj sprejme. Natančneje pri upravnistvu. 4

Izučena kuharica išče mesta k boljši družini v mestu ali na deželi, najraje gre v župnišče. Ponudbo na upravo lista. 809

Bivši orožnik išče primerne službe kot občinski tajnik, paznik ali slično. Zmožen voditi tamburaški zbor. Naslov v upravi lista (znamko). 803 3—1

Kdor hoče kupiti kako veliko ali malo posestvo, mlin, žago, gostilno ali trgovino, naj se oglasi pri Josipu Grošlu, Slivnica pri Mariboru. 810

Hišo, parcelo, nepremičnine prodajate, Javite naslov »Posredovalcu«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23, da ga odda interesentom. Izognete se stroškom!

Trgovina z mešanim blagom z velikim krogom odjemalcev, dobro uvedena, obenem s sortiranim blagovnim skladiščem, se proda v Krapinskih Toplicah, oziroma se da od 15. januarja na več let v najem. Stanovanje z vrtom na razpolago, za odplačilo se zahteva do 100 tišoč dinarjev, za ostalo ugodni plačilni pogoji. S samo resnimi reflektanti stopi po osebnem pregledu rad v dogovore lastnik Jurkovič Fran, Krapinske Toplice. 779 6—1

Hotel, velika enonadstropna zgradba s krasnimi parketiranimi sobami, v pritličju restavracija in kavarna, veliki vrt, oddelek za garažo itd., vse v novem stanju, brez incentarja ali po razumu z inventarjem, v dobro obiskanem kopališču Krapinske Toplice, se proda pod ugodnimi plačilnimi pogoji za 1,250.000 dinarjev. Po osebnem pregledu stopa v dogovor posestnik Franjo Jurkovič, Krapinske Toplice. 780 6—1

Morska trava (Afrik) najboljše vrste nudi vsako množino najceneje »Fruktus«, Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 760 10—1

Za ženine in neveste!

Priporočam svojo veliko zalogo volnenga in suknenega blaga po najnižjih cenah. Manufakturna trgovina

Anton Poš,

Maribor, Aleksandrova cesta.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Tovarna vijakov
Splošno stavbeno družbo
Maribor, Aleksandrova 12
Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glazevino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15.
Emanjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s katerimi odpadki in vilitom,

Donar naložite
najboljše pri najvarnejše
Spodnještajerski ljudski posojilnici r.z.z.n.z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,
ki obrestuje hranilne vloge po
8% in 10%
oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.,
podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.
Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Ia trboveljski premog, kosovec in kockasti, Ia ostrauski koks, kosovec, Ia bukova drva, cepana in žagana po najnižjih dnevnih cenah pri
DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI družba z o. z.
Maribor, Gregorčičeva ulica št. 1.

Živčno slabost

bledico, malokrvnost, opešanje telesnih moči odstrani hitro mnogoizkušeni Neokratosin. Cena zavitku 60 D predplače in 15 D za pošiljske stroške po:

Gesellschaft für chemische und metallurgischen Industrien, Wien, XIII 2, Wissgrillgasse 5.

SALAMA

prvovrstna novo blago povsem zrela

se dobi povsod.

Prva hrvatska tvornica salame, preka enega mesa in masti
M. Gavrilović-a sin. d. d.
Petrinja.

Generalno zastopstvo za Slovenijo:
R. BUNC in drug
Ljubljana—Celje—Maribor.

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA D.D. MARIBOR